

Miljödiplomering för din förening

Ingen kan göra allt
Alla kan göra något

Välkommen till materialet Miljödiplomering! Här kan ni förbättra och utveckla er förening inom miljöområdet.

Att vi tänker på miljön är viktigare nu än någonsin tidigare. Med enkla medel kan alla bidra till en bättre miljö. Det gäller också i Sveriges tusentals föreningar. Att göra något förbättrar inte bara miljön, utan även omvärldens bild av föreningen. Allt fler efterfrågar att verksamheten ska genomsyras av ett miljötänkande. Miljöanpassning leder även ofta till sänkta kostnader.

Miljödiplomeringen är enkel att anpassa efter er verksamhet. Det går till så att ni är en grupp som samlas några gånger i en studiecirkel. Där tar ni fram ett förslag till miljöpolicy för er förening. När detta förslag är färdigt blir föreningen miljödiplomerad. Miljödiplomeringen kan naturligtvis även genomföras i mindre företag eller andra sammanslutningar.

Tänk på att utforma studiecirkeln och er miljöpolicy så att den passar just er. Det är bättre att ta ett litet steg framåt än inget alls. Vi hoppas att ni får en intressant och givande cirkel som samtidigt bidrar till en mer hållbar utveckling i samhället.

Här är märket för miljödiplomeringen.

Innan start Så här går det till

Miljödiplomeringen är ett steg på vägen till ett aktivt miljötänkande i föreningsverksamheten.

Materialet är upplagt som en studiecirkel, där en grupp i föreningen träffas några gånger för att ägna sig åt grundfrågan: Hur påverkar vår förening miljön idag – och hur kan vi bli bättre?

Gruppens storlek kan variera, men 5-8 personer brukar vara lagom. De i föreningen som har intresse, möjlighet och tycker att frågan är angelägen deltar.

Cirkeln resulterar i ett förslag till föreningens egen miljöpolicy. En policy är några överenskommelser för hur ni vill att föreningen ska agera i den vardagliga verksamheten, för att minska miljöbelastningen. En policy kan vara mer eller mindre konkret, men det är en fördel om ni efter en tid kan gå tillbaka till den och svara på frågorna:

- Hur har det gått?
- Har vi nått våra mål?
- Lever vi som vi lär?

Eftersom ni ska arbeta fram en policy är det bra om ni för anteckningar under cirkelns gång. Då underlättas ert policyskrivande.

Kortfattat går de olika stegen i Miljödiplomeringen till så här:

1. Vad gör vi idag?

Här går ni igenom hur det ser ut i er förening idag – och kommer fram till vilka områden ni vill ha med i er miljöpolicy.

2. Vad vill vi göra i framtiden?

Här går ni igenom ett antal sakområden (transporter, avfall, inköp etc). Ni diskuterar hur ni vill ha det, det vill säga vilka regler och rekommendationer som ska gälla i er förening. När ni har gått igenom dessa områden, har ni ett underlag klart för att skriva ner er miljöpolicy.

3. Föreningens Miljöpolicy

Resultatet av diskussionerna formuleras i ett förslag till föreningens miljöpolicy. Ni avgör själva hur konkreta ni vill vara.

4. Miljöpolicyntas

Detta fjärde steg ligger egentligen utanför cirkelns ram. Men det är bra om miljöpolicyntas av föreningen vid ett styrelsemöte eller årsmöte.

När miljödiplomeringen är genomförd kan nya idéer ha dykt upp. Naturligtvis behöver också policyntas följas upp och kanske förändras. Hur detta ska gå till avgör ni själva. Kanske vill ni ha kontakt med andra miljödiplomerade föreningar. Möjligheter till nya studiecirkelns finns alltid. Prata med Studieförbundet om era idéer!

Vad är en studiecirkel?

En studiecirkel är en liten grupp som träffas för att lära tillsammans. Studieförbundet ger stöd till studiecirkelns, till exempel för studiematerial, lokaler eller för medverkan av föreläsare. Det finns vissa enkla regler för studiecirkelns. Det viktigaste är att minst tre deltagare ska vara med, att gruppen träffas minst tre gånger och att varje träff omfattar minst tre studietimmar (en studietimme är 45 minuter). Kontakta Studieförbundet i er kommun, de berättar mer om vad som gäller.

Börja med att planera er cirkel

Miljödiplomeringen omfattar fyra steg, varav tre är inom cirkeln. Det behöver inte betyda att ni ska ses just tre gånger. Steg två är omfattande och kan behöva delas upp. Vid första träffen är det bra att ni sätter er in i materialet och gör en enkel plan över hur många gånger ni vill träffas – och vad ni ska ta upp de olika gångerna.

Steg ett
Vad gör vi idag?

För att ha något att utgå ifrån är det bra att ägna den första träffen i Miljödiplomeringen till att inventera er verksamhet. Det ni gör i gruppen är alltså att ställa er själva frågan: Hur ser det ut idag? Vi har valt att fokusera på fem områden som berör de allra flesta:

- avfall
- vattenförbrukning
- energi
- transporter och resor
- inköp och konsumtion

Utgå från dessa fem områden och fundera en stund över följande frågor:

- Står det något i era stadgar om vilken övergripande hållning ni har när det gäller miljöfrågor?
- Finns det några skrivna eller oskrivna regler ni går efter idag inom de fem områdena?
- Granska er egen verksamhet så uppriktigt som möjligt – och med den vetskap ni har idag. Tänk på att i det här läget utgå från hur det är, inte hur det kanske borde vara. Det kommer ni till senare...
- Frågor ni kan ställa er gäller till exempel källsortering, uppvärmning och val av elleverantör, inköp av krav- och rättvisemärkta varor, samåkning/kollektivtransporter och vattenförbrukning. Handlar ni efter "gamal vana" eller gör ni medvetna val?
- Diskutera och anteckna hur ni idag hanterar de olika områdena.
- Finns det något ni behöver ta reda på till nästa gång om "nuläget", till exempel när det gäller el- och vattenförbrukning.

Vilka områden ska vi ha med i policyn?

Här gäller det att välja vilka av de fem områdena ni vill ha med i er miljöpolicy. Ni väljer naturligtvis de områden som är relevanta för er verksamhet.

Utöver de ämnen vi har föreslagit kan det finnas

"föreningsspecifika" områden där ni behöver tänka till om vad som ska gälla utifrån vad just ni gör. Det är bra att också ta upp dessa områden, för att det ska kännas som er egen policy.

Observera att det nu gäller att välja ut de områden ni vill beröra i er miljöpolicy. Det blir ungefär som en innehållsförteckning, där själva innehållet kommer senare.

En sådan "innehållsförteckning" kan till exempel se ut så här:

- Övergripande hållning i föreningen.
- Inköp (material, mat etc.)
- Resor och övriga transporter (resor i föreningens regi, vad är det som ska gälla, vilka alternativ finns?).
- Avfall – sophantering.
- Lokaler (uppvärmning, belysning).
- Uppförandekoder för medlemmar (inte skräpa ner i naturen, etc.).
- Egna områden.

Ni kan även börja diskutera vad ni vill ska gälla i föreningen på de olika områdena – och fundera över om ni måste ta reda på mer till nästa gång. Kom ihåg att anteckna!

Utgå från vad som är realistiskt i föreningen. Ställ inte för stora krav, men var samtidigt medveten om att de flesta människor faktiskt vill värna miljön. Policyn kan få folk att tänka till och kanske inse att det inte behöver innebära så stora uppoffringar att ändra sitt beteende lite grann.

A photograph of a forest floor. In the foreground, there are several large, light-colored ferns with feathery fronds. To the right, there is a large, dark, weathered tree stump. The ground is covered with dry, brownish grass and small plants. The overall tone is sepia or aged, with a focus on natural textures and light filtering through the foliage.

Steg två

Vad vill vi göra i framtiden?

I detta steg utgår ni från Steg 1 – alltså hur det ser ut idag i er förening och vilka områden ni bestämde att er miljöpolicy ska omfatta.

Utifrån de fem områden vi har valt ut ger vi förslag och exempel på mål och åtgärder som kan tas med i miljöpolicy. En del av förslagen kräver att ni tar reda på mer, annat är sådant ni faktiskt kan göra redan nu, för att förbättra miljön i er förening (men även i hemmet). Kom ihåg att se förslagen just som exempel. Det viktiga är att utgå från verkligheten i er förening!

Varje område innehåller två delar:

- Exempel på mål
- Exempel på åtgärder

Diskutera även det som ni vill ha med i policy, men som inte vi har tagit upp. Här får ni hitta information själva. Behöver ni råd för att komma vidare, kontakta Studieförbundet.

När ni gått igenom områdena och kryssat för eller antecknat det som ska gälla för er, då har ni ett bra underlag för att skriva ert förslag till miljöpolicy.

Avfall

Farliga ämnen i vårt avfall kan finnas i väldigt små mängder i olika produkter men kan ändå göra stor skada om de hamnar fel. Det är därför viktigt att allt farligt avfall hanteras på rätt sätt, även om det är små mängder.

Exempel på mål:

- ☐ Få ned mängden miljöfarligt avfall till noll.
- ☐ Minimera totalmängden avfall som lämnar föreningen.
- ☐ *Egna mål...*

Exempel på åtgärder:

- ☐ Ta reda på vilka möjligheter det finns till att sortera avfall i din kommun. Sortera ut och lämna in all det avfall som ingår i återtagnings- eller återvinningssystem.
- ☐ Fundera ut ett praktiskt sätt att sortera hushållsavfallet i minst följande delar:
 - Returglas, aluminiumburkar, PET-flaskor.
 - Annat glas.
 - Tidningspapper.
 - Hårda och mjuka plastförpackningar.
 - Metall.
 - Pappersförpackningar.
 - Miljöfarligt avfall, batterier och glödlampor.
- ☐ Kompostera allt komposterbart material.
- ☐ Gå igenom föreningens förråd av kemikalier. Rensa bort de ”onödiga” och lämna de till en miljöstation.
- ☐ Lämna gamla batterier, färgrester, lösningsmedel, penselrengöring, fotokemikalier, hemelektronik etc till återvinningscentralen.
- ☐ Avfall som innehåller kvicksilver är exempelvis termometrar, lågenergilampor, dörrklockor och elprodukter med knappcellsbatterier.
- ☐ Lämna gamla mediciner till apoteket.
- ☐ Besluta att alltid välja miljömärkta produkter i den omfattning det finns. (se sidan 13).
- ☐ Se dina inköp genom ett ”sopfilter”. Välj bort ”överförpackade” varor.
- ☐ Byt ut engångsförpackningar mot återanvändningsbara i den mån det är möjligt.
- ☐ Avsäg er reklamutskick.
- ☐ Häng upp en handduk på toaletten istället för att använda pappershanddukar.
- ☐ Inventera vad ni stoppat undan i förråd, på vind eller källare, kan något tas i bruk istället för att köpa nytt?
- ☐ Lämna gamla kläder till klädinsamling.

- Ordna loppmarknad eller prylbytardagar.
- Sälj begagnade möbler, prylar och kläder.
- Reparera kläder och prylar i högre utsträckning istället för att slänga och köpa nytt.
- *Egna åtgärder...*

Vattenförbrukning

Exempel på mål:

- ☐ Minska mängden miljöfarliga ämnen i avloppsvatten till noll.
- ☐ Minska vattenförbrukningen.
- ☐ *Egna mål...*

Exempel på åtgärder:

- ☐ 80 procent av Sveriges befolkning har mjukt vatten vilket innebär att det räcker med den lägsta doseringen tvätt och diskmedel för att det ska bli rent. Om det är lödder kvar när du släppt ut vattnet har du använt för mycket diskmedel. Din kommun kan svara på om du har mjukt vatten.
- ☐ Diskmedelstabletter gör att du inte överdoserar. Oftast räcker det med en halv tablett.
- ☐ Diska inte under rinnande vatten, skölj först i kallt vatten.
- ☐ Fyll diskmaskinen och använd ”sparprogram” så ofta som möjligt.
- ☐ Koppla diskmaskinen till kallvattenkranen.
- ☐ Motverka slentrianslängande i toalett genom att ställa fram en papperskorg.
- ☐ Ta för vana att slänga matrester i komposten, inte i avloppet.
- ☐ Skölj tvätten i kallt vatten.

- ☐ Duscha istället för att bada i badkaret.
- ☐ En tio minuters dusch om dagen kostar cirka 2 000 kronor per år. Med ett snålspolande duschhandtag kan du halvera vattenmängden och kostnaden.
- ☐ Stäng av duschen när du tvålar in eller schamponeerar dig.
- ☐ Drick kranvatten. Ställ in en tillbringare vatten i kylen så har ni alltid kallt vatten och behöver inte spola i onödan.
- ☐ Om ni har egen vattenmätare, läs av på kvällen när ni går och läs av nästa gång ni är i lokalen för att se om ni har något läckage.
- ☐ Laga droppande kranar och kontrollera att inte toaletten står och rinner.
- ☐ Om du behöver vattna utomhus:
 - Samla regnvatten om det går, exempelvis i en tunna under stupröret.
 - Nyttja sjöar och vattendrag. Ring kommunen och hör om det är tillåtet att använda vatten därifrån.
 - Vattna på kvällen. När solen inte skiner minskar avdunstningen. Mindre vatten behövs.
- ☐ Vid inköp av nya vattenrelaterade varor och artiklar:
 - Installera snålspolande toaletter.
 - Byt till snålstrilande duschmunstycken.
 - Byt till moderna engreppsblandare med snålstrilande kranar.
 - Välj vattensnåla tvätt- och diskmaskiner.
- ☐ *Egna åtgärder...*

Energi

Exempel på mål:

- ☐ Minska er energianvändning med 10 procent inom ett år.
- ☐ Ställ frågor om energianvändning så fort ni köper nya produkter och välj de energisnålaste.
- ☐ *Egna mål...*

Exempel på åtgärder:

- ☐ Byt till en el-leverantör som levererar miljömärkt el.
- ☐ Ta reda på vilka apparater som drar mycket ström. Du kan gratis låna en mätare av kommunens energirådgivare.
- ☐ Mät energin som går till kyl, frys, tvättmaskin, ugn, dammsugare, dator, tv, kaffekokare, stereo etc, även när de är avslagna.
- ☐ Släck ljuset i de rum ni inte är i.
- ☐ Byt till lågenergilampor eller LED- belysning där det är möjligt. Lågenergilampor förbrukar 80 procent mindre energi än vanliga glödlampor – och har längre livslängd.
- ☐ Byt i första hand lampor som ni använder ofta.
- ☐ Dra ut kontakten eller köp grenuttag med strömbrytare så du kan slå av strömmen på fler apparater samtidigt. Låt inte elapparater stå på i onödan och använd inte stand by-läge på exempelvis teven.
- ☐ Prova att sänka innetemperaturen en grad. Varje grad svalare kan spara 5 procent av uppvärmningskostnaden och utsläppen med 4 kilo koldioxid per år.
- ☐ Sänk temperaturen i lokaler som ni inte vistas i.
- ☐ Vintervädra medvetet. Det är bättre att vädra 5-10 minuter ordentligt än att ha fönstret på glänt.
- ☐ Kontrollera tätningen vid fönster, balkongdörrar, garage- och altandörrar.

- ☐ Möblera rätt. Ställ inte stora möbler framför elementen.
- ☐ Dra ned persiennerna eller rullgardinen när ni inte vistas i lokalen. Det hindrar värmen att strömma ut.
- ☐ Kontrollera temperaturen i kylan och frysen.
- ☐ Avfrosta frysen regelbundet.
- ☐ Låt inte köksfläkten gå i onödan.
- ☐ Kör diskmaskinen när den är fullpackad.
- ☐ Låt disken självtorka i stället för att köra torkprogrammet på diskmaskinen.
- ☐ Byt ut kastruller med ojämn botten.
- ☐ Använd lock på kastrullerna när du lagar mat.
- ☐ Utnyttja ugnens och plattans eftervärme.
- ☐ Använd vattenkokare.
- ☐ Tvätta fylld tvättmaskin.
- ☐ Använd inte torkskåpet i onödan, om möjligt, låt tvätten självtorka.
- ☐ Om du köper nytt: Välj energisnåla modeller när du köper kyl, frys, spis, tvättmaskin, tv, dator, mikrougn.
- ☐ Kontrollera inställningen på din värmepanna, ta hjälp av fackman om du behöver.
- ☐ Tilläggsisolera vindsbjälklag.
- ☐ Montera en insats i öppna spisen.
- ☐ Montera in en värmeförflyttare om du har en braskamin.
- ☐ Ställ in tappvarmvattnets temperatur till cirka 60 grader.
- ☐ Byt till värmepump om du har direktverkande el som uppvärmning.
- ☐ Komplettera värmepumpen med solceller.
- ☐ Köp andelar i vindkraftsproduktion.
- ☐ *Egna åtgärder...*

Transporter och resor

Exempel på mål:

- ☐ Anpassa föreningens aktiviteter så att miljöbelastande resor och transporter minimeras.
- ☐ Sänk bränslekostnaderna med 15 procent.
- ☐ Anlita miljöcertifierade transport- och reseföretag vid resor med föreningen.
- ☐ *Egna mål...*

Exempel på åtgärder:

- ☐ Välj att resa med tåg när det är möjligt.
- ☐ Åk kollektivt. Sätt upp information i lokalen om tider och hållplatser för kollektivtrafiken. Lämna uppgifter om tider och färdstätt med kollektivtrafik i kallelsen till olika aktiviteter.
- ☐ Arrangera aktiviteter dit det går att åka kollektivt. Försök att anpassa era aktivitetstider efter tidtabellen.
- ☐ Organisera samåkning till aktiviteter för föreningsmedlemmar. Bestäm tid och samlingsplats och gör upp om ersättning i förväg, till exempel i medlemsbladet.
- ☐ Planera bilresorna och tänk efter om du istället kan gå eller cykla.
- ☐ Välj det miljömässigt bästa transportmedlet vid längre resor.
- ☐ Samarrangera inköpsresor.
- ☐ Välj miljöbil när ni hyr bil i föreningen.
- ☐ Använd motorvärmare. Koppla in en timer.
- ☐ Kör sparsamt. Sänker vi medelhastigheten med 10 km/tim går bensinförbrukningen ner med 200 miljoner liter per år. Koldioxidutsläppen minskar då med ungefär 460 000 ton per år.
- ☐ Erbjud medlemmarna en studiecirkel i ”Sparsam körning”.

- ☐ Ha rätt lufttryck i bildäcken. För lågt tryck kan ge betydande bränsleförhöjning.
- ☐ Tvätta bilen för hand i en ”gör det själv hall” som har oljeavskiljare.
- ☐ Köp eller leasa en miljöbil nästa gång ni byter bil.
- ☐ Tänk på att telefonmöten ibland kan ersätta fysiska möten.
- ☐ *Egna åtgärder...*

Inköp och konsumtion

Exempel på mål till miljöpolicyn:

- ☐ Öka andelen miljömärkta och/eller lokalt framställda varor och produkter.
- ☐ Reparera och återanvänd produkter i högre omfattning.
- ☐ Satsa på kvalitetsvaror som håller längre.
- ☐ Välj varor och produkter med en snålare förbrukning.
- ☐ *Egna mål...*

Exempel på åtgärder:

- ☐ Minska köp-och-släng beteendet. Använd möbler, saker, hemtextil och kläder längre och vårda dem väl. Börja köpa kvalitet som kanske kostar mer men håller längre.
- ☐ Köp second hand.
- ☐ Välj bort engångsartiklar i den mån det går.
- ☐ Samordna inköp.
- ☐ Ordna bytesdagar där ni kan byta saker med varandra.

- ☐ Köp mer ekologisk mat.
- ☐ Köp mer säsongsanpassade livsmedel och mindre växthusodlade.
- ☐ Köp närproducerade livsmedel. Gynna traktens bönder och lokala producenter. Stöd ortens bageri, bryggeri, fiskbod och charkuteri så minskar behovet av transporter, tillsatssämnen och förpackningar.
- ☐ Välj produkter som kan återvinnas.
- ☐ Välj hygien- och rengöringsprodukter märkta med Bra Miljöval eller Svanen när sådana finns. Miljömärket är en signal till dig som konsument att produktens innehåll är det bästa ur hälso- och miljösynpunkt.
- ☐ Ställ krav på att produkter ska vara miljömärkta i den mån det är möjligt.
- ☐ Försök minska er pappersförbrukning.
- ☐ Använd papprets båda sidorna när du skriver, ritar eller kopierar.
- ☐ Var sparsam med datautskrifter, läs och arkivera elektroniskt.
- ☐ Välj miljömärkt papper. Titta i första hand efter Naturskyddsföreningens märke Bra Miljöval, som har strängast krav av alla miljömärken, i andra hand Svanen.
- ☐ Om ni prenumererar på tidningar i föreningen, kanske kan ni dela den med någon.
- ☐ Ni kan begära att bli spärrad för adresserad direktreklam. Hör efter med kommunens konsumentvägledning eller hos Konsumentverket för aktuell information om hur ni går tillväga.
- ☐ Avbeställ telefonkatalogen! Om du, i likhet med de flesta, inte känner något behov av de här extra kilona papper kan du enkelt avbeställa den.
- ☐ Innan ni slentrianmässigt köper nya prylar, ställ er frågan: behöver vi verkligen detta?
- ☐ *Egna åtgärder...*

Miljömärken

Bra Miljöval, Svanen, Krav och EU-blomma är fyra vanliga miljömärken. Det finns fler märkningar. På www.miljo.konsumentverket.se under fliken "Miljömärken" kan du läsa mer om miljömärkena och vad de står för.

Steg tre

Föreningens miljöpolicy

Det tredje steget i Miljödiplomeringen är att ni utformar er miljöpolicy. Med era diskussioner och anteckningar från föregående avsnitt som grund har ni en bra början till de olika områdena ni vill belysa policyn.

Sammanställ punkterna och fundera om ni fått med allt ni vill ta upp. Tänk särskilt på de föreningsspecifika mål som gäller för just er verksamhet och som kan visa att den kan bedrivas på ett för miljön hållbart sätt.

Det kan kanske verka svårt och byråkratiskt att skriva en miljöpolicy. Med exemplen på sidan 16 vill vi därför visa hur en miljöpolicy kan se ut och samtidigt ge exempel på hur ni kan skriva er policy och vad den kan innehålla.

Hur mycket detaljer?

En sak att fundera över är hur detaljerad man ska vara miljöpolicy. Ni har säkert fått många tankar och idéer om konkreta åtgärder för en bättre miljö under diskussionerna. En del väljer att vara detaljerade i sin policy, andra är mer övergripande.

Vad ni väljer är upp till er. Ha alltid målet i sikte, att policyn inte ska bli vackra ord på ett papper utan något som verkligen leder till förändring. Utgå från det och välj det arbetssätt som ni tror är bäst för er.

En inledande text som förklarar lite av bakgrunden till er miljöpolicy kan vara bra att utgå ifrån. Det visar även att ni tänkt ett steg längre.

När förslaget är klart

När förslaget till miljöpolicy är klart kan ni få ett diplom från Studieförbundet som visar att ni har genomgått cirkeln och tagit fram ett förslag till föreningens miljöpolicy.

Det är viktigt att er miljöpolicy antas av er styrelse eller ert årsmöte. Självklart är det också betydelsefullt

att föreningens medlemmar och deltagare får reda på vad ni kommit överens om.

Från ord till handling

Arbetet med policyn är kanske slutet för arbetet i er grupp, men förhoppningsvis början på ett mer miljömedvetet arbete i er förening.

Fundera över hur ni ska göra för att det ni har diskuterat och kommit överens om i cirkeln ska omsättas i praktisk handling.

En god idé är att börja med de åtgärder som känns enklast och mest självklara, sådant ni kanske har tänkt på tidigare men som bara inte blivit av.

Till sist...

Kom ihåg att ett litet steg i rätt riktning är viktigare än inget steg alls.

Lycka till!

Miljöpolicy exempel 1:

Det är naturligt för XXX att engagera sig i samhällets långsiktiga utveckling. En viktig del av vårt samhällsengagemang är ett aktivt miljöarbete för att inom vår verksamhet bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle. Även samhälle, anställda och kunder ställer krav på ett aktivt miljöarbete.

XXX miljöarbete ska därför inom ramen för vår kärnverksamhet bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle, en uthållig lönsamhet och ett positivt varumärke. Vi har därför antagit denna nya miljöpolicy som skall utgöra grunden för vårt miljöarbete.

Inom vår verksamhet ska vi:

- Genomföra och utveckla våra tjänster så att relevanta miljöaspekter i uppdragen alltid hanteras på ett seriöst och kompetent sätt. Även miljöfrågor skall beaktas vid löpande utveckling av vår teknik.

- Motivera medarbetare till ett miljömässigt ansvarsfullt agerande.
- Minska miljöbelastningen från våra transporter genom val av bästa transportsätt ur miljösynpunkt och ökad användning av ny teknik.
- Minska vår miljöbelastning på våra kontor genom att
 - minska användning av energi och material
 - ställa relevanta miljökrav vid inköp av varor och tjänster
 - hantera vårt avfall på bästa sätt
- Aktivt inhämta och sprida kunskaper inom miljöarbete både externt och internt. En levande dialog skall integreras i vår verksamhet.
- Efterleva gällande lagar och förordningar som minimikrav.
- Arbeta med konkreta handlingsplaner och tydliga och uppföljningsbara mål för XXX med årlig uppföljning och redovisning till styrelsen.

Miljöpolicy exempel 2:

Miljön är viktig för oss. Därför har vi satt upp mål och riktlinjer för hur vi ska arbeta för en bättre miljö och en hållbar utveckling.

Vår miljöpolicy:

- Miljötänkande ska genomsyra hela vår verksamhet.
- Våra medlemmar skall fortlöpande erbjudas utbildning för att minska vår miljöpåverkan i föreningen.

- Vid inköp och försäljning ska vi välja ekologiska och närproducerade varor och produkter i möjligaste mån.
- Vi ska alltid uppmuntra till samåkning i samband med aktiviteter arrangerade av föreningen och om det är möjligt använda kollektivtrafiken.
- Vi ska minska energianvändningen i föreningens lokal med 10 procent.
- Vi ska källsortera sopor och allt avfall.

Läs vidare...

Här har vi samlat en del vägar till mer kunskap och information. Det är bara ett litet urval av allt som finns om vägar till en mer hållbar utveckling.

Webbplatser

www.naturskyddsforeningen.se
www.blienergismart.se
www.energikunskap.se
www.konsumentverket.se
www.naturvardsverket.se
www.sopor.nu
www.avfallsverige.se
www.str.se/miljo/ecodriving

Böcker

Det finns en mängd litteratur om miljöarbete och hållbar utveckling. Håll utkik på Naturskyddsföreningens webbplats, under fliken Naturbutiken. Där hittar du aktuell litteratur. Här är några titlar som kan vara bra att ha i arbetet med miljödiplomeringen:

Klimatsmart – din guide till en miljövänligare vardag av Mikael Persson, Bodil Sjöström och Per Johnsson.

Mat & Klimat av Pär Holmgren m fl.

Grön Design av Cecilia Bertilsson och Mats Hellmark

Plan – B 3,0 Uppdrag Rädda jorden av Lester R. Brown.

100 sätt att rädda världen av Johan Täll.

Studiefrämjandets har tagit fram ett inspirations- och studiematerial om de svenska miljömålen. Beställ från Studiefrämjandet.

Om Studiefrämjandet

Studiefrämjandet är ett av Sveriges största studieförbund. Vi finns över hela landet och erbjuder kurser, studiecirklar, kultur och mycket mer. Studiefrämjandet är partipolitiskt, religiöst och fackligt obundet. Naturskyddsföreningen är en av Studiefrämjandets 19 medlemsorganisationer.

Om Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen är en ideell organisation med cirka 181 000 medlemmar. Naturskyddsföreningen sprider kunskap, kartlägger miljöhot, skapar lösningar samt påverkar politiker och myndigheter såväl nationellt som internationellt.

Vi tar ansvar för framtiden

"Med Miljödiplomeringen vill vi visa att vår förening tar ansvar för framtiden."

Storöringens fiskeklubb

"Alla deltagare i Visionsteatern känner att miljöfrågorna är viktiga. Vi vill därför miljödiplomera vår teaterverksamhet."

Visionsteatern

"Som miljöinformatör känns det otroligt inspirerande att erbjuda en studiecirkel till föreningar och mindre företag med målsättning att dessa ska presentera sin miljöpolicy."

Ingela Dahlin, miljöinformatör

Miljödiplomering för din förening är ett enkelt studiematerial från Studieförbundet. Här kan alla föreningar, mindre företag och sammanslutningar ta viktiga steg på väg mot en mer hållbar utveckling i vardagen. Materialet lotsar er fram till er egen miljöpolicy. Ni själva bestämmer takten och vilka åtgärder just ni vill prioritera.